NN 89/2021 (11.8.2021.), Presuda Visokog upravnog suda Republike Hrvatske poslovni broj: UsII-306/20-10 od 12. svibnja 2021.

VISOKI UPRAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki upravni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sutkinja Lidije Rostaš, predsjednice vijeća, Ljiljane Karlovčan-Đurović i Sanje Štefan, članica vijeća, uz višu sudsku savjetnicu Lanu Štok, zapisničarku, u upravnom sporu tužitelja H. Telekom d. d., Z., koji zastupa opunomoćenik B. A., odvjetnik u Z., protiv tužene Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, Z., koju zastupa predsjednik Vijeća T. O., uz sudjelovanje zainteresirane osobe N.-C. d. o. o. za usluge, Z., koju zastupa opunomoćenik D. J., odvjetnik u Z., radi naplate računa za usluge terminiranja glasovnih poziva u pokretnu i nepokretnu mrežu, na sjednici vijeća održanoj 12. svibnja 2021.

presudio je

I. Odbija se tužbeni zahtjev koji glasi:

»1.Usvaja se tužbeni zahtjev.

2. Poništava se točka II. Odluke HAKOM-a klasa: UP/I-344-08/19-03/02, urbroj: 376-08-1-20-21 od 31. srpnja 2020. i sudi:

Nalaže se operatoru N.-C. d. o. o. za usluge, Z. u roku od 8 dana od zaprimanja ove odluke isplatiti operatoru Hrvatski Telekom d. d., Z. iznos od 3.381.842,83 kune (s PDV-om)

podredno:

1. Usvaja se tužbeni zahtjev.

2. Poništava se točka II. Odluke HAKOM-a klasa: UP/I-344-08/19-03/02, urbroj: 376-08-1-20-21 od 31. srpnja 2020. te se predmet vraća javnopravnom tijelu HAKOM na ponovni postupak.«

II. Odbija se tužiteljev zahtjev za naknadu troškova upravnog spora.

III. Nalaže se tužitelju Hrvatski Telekom d. d., Z., da zainteresiranoj osobi N.-C. d. o. o. za usluge, Z., nadoknadi trošak upravnog spora u iznosu od 3.125,00 kuna u roku od 15 dana od dana primitka ove presude.

IV. Odbija se zahtjev zainteresirane osobe N.-C. d. o. o. za naknadu troškova upravnog spora u preostalom iznosu od 39.150,00 kuna.

V. Ova će se presuda objaviti u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

1. Odlukom tužene Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) klasa: UP/I-344-08/19-03/02, urbroj: 376-08-1-20-21 od 31. srpnja 2020. naloženo je operatoru N.-C. d. o. o. iz Z. da u roku od osam dana isplati tužitelju iznos od 27.841,01 kunu, a s preostalim dijelom zahtjeva tužitelj je odbijen.

2. Protiv označene odluke tužitelj je podnio tužbu u kojoj tvrdi da se tuženik priklonio stajalištu kojim je predviđen jednogodišnji zastarni rok za tražbine telefona i to kao posebnu zakonsku odredbu koja se odnosi na stranke u ovom postupku. Tvrdi da je odredbe pravila o zastari nužno potrebno primjenjivati i tumačiti ovisno o ugovornom odnosu te se poziva na praksu Visokog trgovačkog suda. Navodi da su zakonom propisani zastarni rokovi različite duljine trajanja ovisno o tome jesu li stranke trgovci ili se radi o potrošačima, radi li se o uslugama tražbine telefona ili o ostalim tražbinama. Smatra da pojam »tražbine telefona« nije moguće tumačiti toliko široko da bi se primijenio na konkretnu pravnu situaciju jer se radi o tražbini nastaloj između trgovaca koji su ujedno operatori elektroničkih komunikacijskih usluga i koji jedni drugima pružaju usluge terminacije telefonskih poziva.

3. Tužitelj tvrdi da konkretan pravni odnos valja razlikovati od onog u kojem tužitelj pruža drugom trgovcu telekomunikacijsku uslugu kao krajnjem korisniku. Navodi da se usluga terminacije telefonskih poziva ne može pružati krajnjem korisniku telekomunikacijske usluge već da je ista rezervirana isključivo za drugog operatora elektroničkih

komunikacijskih usluga i da ista nema veze s pružanjem usluga telefona, a iz kojih proizlaze »tražbine telefona«. Tvrdi da tome u prilog govori i sadržaj Ugovora o međupovezivanju pokretne javne komunikacijske mreže od 18. lipnja 2013. iz kojeg proizlazi da je društvo N.-C. d. o. o. pružalo svoje telekomunikacijske usluge trećim osobama kao krajnjim korisnicima, u svrhu ostvarivanja zarade svakog od uključenih operatora.

4. Tužitelj tvrdi da se u tom smislu radi o prometu roba i usluga te da se ni u kom slučaju ne može raditi o tražbini za uporabu telefona. Predlaže izvesti dokaze saslušanjem svjedoka na okolnost prirode usluge međupovezivanja i obračunatih naknada te po potrebi izvesti dokaz telekomunikacijskim vještačenjem na okolnost predmeta ugovora o međupovezivanju i prirode usluge međupovezivanja i obračunatih naknada za terminiranje. Nadalje tužitelj tvrdi da se nedvojbeno radi o trgovačkom ugovoru, a kako je člankom 228. Zakona o obveznim odnosima (»Narodne novine« 35/05., 41/08., 125/11., 78/15. i 29/18., dalje: ZOO) propisan poseban trogodišnji zastarni rok za tražbine koje proizlaze iz trgovačkog ugovora te da se u skladu s odredbom članka 14. istog zakona treba primijeniti upravo taj rok. Nejasan mu je navod tuženika da se duljim zastarnim rokovima omogućava operatoru koji ima jači tržišni položaj kumuliranje spornih računa do iznosa koji u konačnici mogu ugroziti opstanak drugog operatora. Predlaže usvojiti tužbeni zahtjev i poništiti točku II. Odluke HAKOM-a i naložiti N.-C. d. o. o. da isplati tužitelju iznos od 3.381.842,83 kune, podredno vratiti predmet tuženiku na ponovni postupak.

5. Tuženik u odgovoru na tužbu tvrdi da je ispravno primijenio jednogodišnji rok zastare, da je i Ustavni sud utvrdio da je praksa Visokog trgovačkog suda neujednačena te da je odlučio sam riješiti to pitanje. Tvrdi da se veleprodajna usluga nalazi u podlozi maloprodajne i da je s njom neraskidivo povezana. Navodi da bez terminacije (završavanja) poziva u mrežu operatora u kojoj se nalazi krajnji korisnik kome je poziv upućen, dotični korisnik ne bi mogao ostvariti komunikaciju i prihvatiti poziv. Navodi da je isto vidljivo i iz ugovora na koji se tužitelj poziva gdje je jasno navedeno da je svrha veleprodaje usluge pružanje javnih govornih usluga krajnjim korisnicima. Ne osporava da se obračun ove veleprodajne usluge radi na mjesečnoj osnovi, jednako kao i obračun maloprodajne usluge. Tvrdi da tužitelj nije osporio njegovo utvrđenje da je protekom vremenskog roka dokazivanje ispravnosti tretiranja poziva kao poziva upućenog unutar EU ili izvan EU bitno otežano ako ne i moguće.

6. Tuženik navodi da njegovo utvrđenje da se duljim zastarnim rokovima operatoru koji ima jači tržišni položaj omogućava kumuliranje spornih računa do iznosa koji u konačnici može ugroziti opstanak manjeg operatora nije ključno za tumačenje odredbe o zastarnom roku, već da ono potkrepljuje njegovu ispravnost pa kada to utvrđenje i ne bi bilo točno, tumačenje odredbe o zastarnom roku od strane tuženika bi bilo ispravno. Međutim, da je u okolnostima predmetnog slučaja vidljivo da je tužitelj postupio upravo po tom obrascu tj. da je kumulirao osporavane račune zainteresirane osobe, vodio neučinkovite pregovore sa zainteresiranom osobom oko njih te, u konačnici pokrenuo postupak pred HAKOM-om kada je ukupan iznos osporavanih računa postao višemilijunski. Nadalje se protivi izvođenju predloženih dokaza te ističe da je iz tužbe jasno da se tuženik ne protivi utvrđenom činjeničnom stanju, a da je sporno pitanje primjene odredbe o zastarnom roku pravno pitanje koje nije potrebno vještačiti. Slijedom navedenog predlaže odbiti tužbeni zahtjev.

7. Zainteresirana osoba N.-C. d. o. o. u odgovoru na tužbu ne osporava da su tužitelj i zainteresirana osoba trgovci i da su ugovori o međupovezivanju sklopljeni među njima trgovački ugovori, ali osporava da se zbog te činjenice na sporno pitanje o primjeni zastarnog roka treba primjenjivati samo i isključivo članak 228. ZOO-a koji propisuje zastarni rok od tri godine. Tvrdi da propisivanjem specijalnih odredbi o zastari zakonodavac nastoji riješiti upravo one pravne situacije u kojima dolazi do primjene određenih ekonomskih, tehničkih i drugih posebnosti kao što je u ovom predmetu. Navodi da se zastara od tri godine ima primjenjivati samo u slučaju kada za pojedine partikularne slučajeve nije zakonom propisan neki drugi rok zastare. Tvrdi da zakonodavac propisujući posebne odredbe za tražbine iz članka 232. stavka 1. točaka 2. do 4. ZOO-a ne radi razliku je li isporuka obavljena za potrebe kućanstva ili se radi o tražbini trgovačkih ugovora.

8. Zainteresirana osoba se slaže s navodima tuženika da pojam tražbine telefona uključuje, ne samo naknadu za elektroničke komunikacijske usluge koje operatori elektroničkih komunikacijskih mreža pružaju svojim korisnicima (maloprodajna razina) već i elektroničke komunikacijske usluge koje operatori pružaju jedni drugima (veleprodajna razina) kao što je u ovom slučaju usluga terminacije telefonskih poziva. Tvrdi da postoji povezanost maloprodajne i veleprodajne razine kako bi se u konačnici mogla ostvariti telekomunikacijska usluga, koja nužno jest usluga telefona. Tvrdi da se obračun i naplata veleprodajne usluge vrši po istom obrascu kao i u slučaju maloprodajnih usluga. Imajući u vidu njihovu tehničku kvalifikaciju tvrdi da je logično da se sporne telekomunikacijske usluge kvalificiraju kao tražbine telefona na koje se primjenjuje zastarni rok iz članka 232. stavka 1. točke 3. ZOO-a.

9. Zainteresirana osoba navodi da je tužitelj odugovlačio i manipulirao s postupkom naplate spornih računa čime je kao veliki operator doveo zainteresiranu osobu kao malog operatora u izrazito nepovoljnu situaciju, a da je posebice tendenciozno da tužitelj od zainteresirane osobe traži da dokazuje valjanost određenih poziva nakon proteka vremena od gotovo tri godine. Tvrdi da je tuženikova odluka zakonita jer se radi o tražbini telefonskih usluga na koje se primjenjuje